

100 éve született Boldog Bogdánffy Szilárd

A nagyváradi római katolikus egyházmegye néhány hétig tartó készülődés után, március 11-én és 12-én méltó módon ünnepelte meg Bogdánffy Szilárd, a múlt év október 30-án boldoggá avatott vértanú püspök születési centenáriumát. 11-én pénteken délután 6 órakor ünnepélyes vesperást tartott a székesegyházban a káptalan tagjainak és az egyházmegye papságának részvételével. A bevonulási ének, a bevezető gondolatok és az alkalomhoz írt Bogdánffy-himnusz elhangzását követően az egyházmegyében már-már elfelejtett, de Exc. Böcskei László megyéspüspök által újból felelevenített, hagyományos zsoltározásból, rezponzóriumból és antifónákból álló polifónikus vesperás rendkívül ünnepélyessé tette az alkalmat. Másnap, délelőtt 11 órakor egy konferencia keretében emlékeztek a boldog alakjára. Az alkalmat megtisztelték jelenlétükkel Exc. Martin Roos temesvári és Exc. Schönberger Jenő szatmárnémeti püspökök, Exc. Virgil Bercea nagyváradi görög katolikus püspök, Exc. Tempfli József ny. püspök, képviseltette magát a helyi ortodox püspökség is, továbbá Ft. Mellár József nagybecskereki általános helynök, egyben Csóka-i plébános is.

Ft. Dr. Tempfli Imre stuttgarti lelkész, egyháztörténész dolgozatát, mely az 1947 utáni romániai egyházüldözés több vetületének igen részletes elemzését adta, Ft. Reszler Mihály nagykárolyi főesperes-plébános olvasta fel. Lakatos-Balla Attila történész az elmúlt év során összegyűjtött Bogdánffy-dokumentumok tükrében mutatta be a vértanú püspök életének vázlatát, külön kitérve néhány újdonságszamba menő és kevésbé ismert mozzanatra, korszakára, kihangsúlyozva Bogdánffy Szilárd rendkívülien sokoldalú személyiségét. Ezt követően Ft. Dr. Kovács F. Zsolt irodaigazgató beszélt az 1943-ban, a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetemen megvédett, *Szinoptikus Apokalipszis* címet viselő doktori dolgozatáról. Végül Emödi András egyházmegyei levéltáros ismertette a Scheffler-Bogdánffy per titkosszolgálati dokumentumait. Az ünnep hangulatát emelte Kosza Ágnes, Oláh Boglárka és Bogdan Cocora rövid koncertje, akik Vivaldi a-mol darabját adták elő. A centenáriumra az egyházmegye egy különleges, rendhagyó kiadvánnyal készült, melynek bemutatása zárta az ünnepi rendezvényt. A kétkötetes, közel ezer oldalas dokumentumgyűjtemény a Bogdánffy Szilárdra vonatkozó, fellelt iratanyagoknak majdnem a teljesség igényét követő, a válogatást, tallózást szinte egészében mellőző bemutatása. A püspökségi levéltár viszontagságos sorsa és elsősorban a minden tekintetben szerény és rövid élet okán Bogdánffy Szilárd pályafutásának szerény a levéltári „lenyomata” is. A boldoggá avatási eljárás 2010-ig tartó első, hosszú szakaszában a főhatóság a lehetőségeihez mérten igyekezett összegyűjteni a vonatkozó irattári forrásokat, családi dokumentumokat, fényképeket, visszaemlékezéseket és felkeresni a még élő kortársakat is. Rendkívüli lendületet vett a Bogdánffyra vonatkozó kutatómunka 2010 márciusa után, hiszen XVI. Benedek pápa boldoggá avatást engedélyező dekrétumának kihirdetése után, a magasztos eseményig fennmaradó alig több mint fél esztendő során, többeknek feladatává vált a vértanú püspök életének minél részletesebb megismerése és megismertetése. A pályafutását, sorsát bemutató dokumentumfilm (*Christo devotum – Krisztusnak ajánlva. Boldog Bogdánffy Szilárd püspök élete és kora 1911-1953*) anyaggyűjtése és a még életben lévő és Bogdánffyról nyilatkozni kívánó kortársak megszólaltatásai során számtalan új adat, ismeret jutott a püspökség birtokába. Az egykori Torontál megyei, délvidéki szülőföldről alig-alig, a középiskolás éveinek otthont adó Temesvár családi és intézményi levéltáraiból már számosabb primér forrásanyagot, iratot szereztek be, akár eredeti, akár másolati példányokként. A felsőbb tanulmányainak és papi működésének helyszínein lévő, nagyváradi, budapesti és szatmárnémeti levéltárakban azonban jelentős mennyiségű és Bogdánffy Szilárd életének számos mozzanatát megismertető iratot, sőt egész levéltári egységeket, iratcsomókat sikerült beazonosítani. Mindezekről fotómásolatok készültek, a nagyváradi és szatmárnémeti egyházmegyei levéltárakban őrzött iratokat pedig egybegyűjtve, önálló fond-ként helyezték el a székesegyházban lévő levéltárban.

Bogdánffy Szilárd letartóztatásának, börtönbe hurcolásának, elítélésének és halálának, lényegében vértanúságának legfontosabb forrásait a bukaresti titkosszolgálati levéltár őrizte meg. Az egykori Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanács (CNSAS – Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor

Securităţii) munkatársa – Ft. Valer Median – a váradi főhatóság kérésére felkutatta és másolatban rendelkezésre bocsátotta az összes vonatkozó megfigyelési, nyomozati aktát és bírósági peranyagot. A kötetek szerkesztői úgy gondolták, hogy nem foszthatják meg a Bogdánffy Szilárd személye iránt érdeklődőket sem a szinte életre kelő dokumentumok, iratok eredeti látványától. Éppen ezért az anyag gerincét adó – válogatott – levéltári iratoknak nem az átírt másolatait, hanem fényképeit közölték. Az életrajzi vonatkozású fejezetet ugyanúgy mint a titkosszolgálati dokumentumokat bemutató és Bogdánffy Szilárd doktori dolgozatának faksimile másolatát prezentáló részeket rövidebb-hosszabb tanulmányok vezetnek be. A Ft. Fodor József általános helynök, Lakatos-Balla Attila történész, Lakatos-Balla Tünde újságíró és Emődi András levéltáros kutatómunkája során összegyűjtött anyagot a nagyváradi Varadinum Script kiadó nyomdája igényes kivitelben, kétszáz példányban készítette el a centenáriumi ünnepre. A dokumentumköteteket a Kolbe Kiadó fogja terjeszteni, a korlátozott példányszámra való tekintettel bizonyára csak rendelésre.